

پوزیتیویسم منطقی و تجربه‌گرایی از دید فریدمن

* حسن فتحی

** سکینه غریبی

چکیده

پوزیتیویسم منطقی یکی از مکاتب فکری تأثیرگذار در اندیشه‌های مغرب‌زمین در قرن بیستم بوده است و عقیده بر این است که ریشه در تجربه‌گرایی سنتی دارد، اما در سال‌های اخیر درباره‌ی آرای پوزیتیویست‌ها آثاری منتشر شده که حاکی از این واقعیت است که پوزیتیویسم منطقی با تجربه‌گرایی سنتی بسی متفاوت است.

تحقیق حاضر به معرفی و بررسی یکی از تفاسیر جدید درباره‌ی پوزیتیویسم منطقی می‌پردازد. کتاب *بازنگری در پوزیتیویسم منطقی* اثر مایکل فریدمن، اثری است که نویسنده در آن به معرفی و ارائه‌ی تفسیر جدیدی از پوزیتیویسم منطقی می‌پردازد.

پوزیتیویسم منطقی طبق نظر فریدمن، به‌جای قبول قرائتی تجربی از علم، ضرورت اصول پیشینی غیر تجربی را می‌پذیرد و آن‌ها را «اصول نسبی‌شده پیشینی» می‌نامد. او معتقد است برخی از پوزیتیویست‌های منطقی شیوه‌ی خاص خود را برای بیان اصول و مبانی خود داشته‌اند که بسی متفاوت با تجربه‌گرایی سنتی بوده است.

کلیدواژه‌ها: پوزیتیویسم منطقی، تجربه‌گرایی، کارناپ، تحلیلی و ترکیبی، فریدمن.

---

* دانشیار گروه فلسفه، دانشگاه تبریز fathi@tabrizu.ac.ir

** کارشناس ارشد فلسفه، دانشگاه تبریز gharibisa@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۹/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۱۱/۹